

Vzpomínky na rok 1939-1945

<http://www.zlonice.cz/mestys-zlonice/historie-a-soucasnost/itemlist/user/62-administrator>

vloženo: 17.10.2011

Vzpomíná Doc.MUDr. Václav Kafka DrSc. (Zpracováno pro zlonickou pobočku Svazu protifašistických bojovníků.) *Zpráva o odbojové činnosti ve Zlonicích a okolí v letech 1939 – 1945, jak jsem byl jejím svědkem.*

„Dne 31.3.1939 jsem demobilizoval jako četař aspirant, lékař. **Od 1.7. 1939** jsem byl praktickým a poradenským lékařem ve Zlonicích. Po delším zkoumání místních poměrů, spolehlivosti osob a všeobecné nálady jsem dospěl k rozhodnutí pro začátek neorganizovat ilegální skupinu proti okupantům – ale navázat jen osobní styk se spolehlivými a důvěryhodnými osobami. Nejbližšími mými spolupracovníky byli **mjr.Keller a řídící učitel Ignác Dolejší**. Způsob styku s nimi byl nenápadný, protože Dolejší mi vedl poradenské účetnictví a mjr. Keller byl zaměstnán ve Zlonicích v lékárně svého příbuzného Phmr. Klapky, kde jsem byl každodenním hostem. Společně jsme sháněli informace a rozšiřovali zprávy ze zahraničního rozhlasu.

První naší akcí byla snaha získat pušky od cyklistického praporu čsl.armády, který byl ve Slaném v likvidaci – plán se uskutečnil jen částečně: od strážných v chemické továrně ve Slaném, kde bylo umístěno velitelství cyklistického praporu, jsme získali tři pušky. Zůstaly v držení mjr. Kellera. Sám jsem opatřil dvě armádní pistole – ty jsem přechovával až do nástupu Heydricha doma, pak jsem je schoval ve stohu slámy u Pálečku.

Rok 1942. Během tohoto roku jsme se snažili navázat spojení s nějakou ilegální skupinou – nepodařilo se – proto jsme dělali jen to, nač jsme stačili sami. V ordinaci jsem sabotoval říšská nařízení o nasazování občanů do Říše, na nucené práce do zákopů apod. Uznával jsem práce neschopnými hlavně ty muže, kteří pracovali na důležitých úkolech pro Říši – často s vědomím vedoucího úřadu práce Ševčíka a revizního lékaře Dražana. Tak jsem propustil do domovů všechny pracovníky od Náchoda, Dvora Králové a Pardubic, nasazené do koželužny, přestože jsem byl napomínán z ONP Kladno a vyšetřován ve Slaném. Různým způsobem byli také drženi doma lidé nasazení na práce v Říši nebo vládní vojáci z Itálie.

Zatím se naše malá skupina rozšířila o další členy - byli to : **František Mikyška, Josef Rumler, Jiša a Hamouz**. Mjr. Keller se svými syny dělal drobné sabotáže na nádraží – např.sypání smirku do mazniček. Každý týden jsme se radili o různých akcích, ale většinu se z různých důvodů nepodařilo uskutečnit.

Rok 1944. Koncem roku při sledování transportů a vyhledávání bloudících občanů sovětské národnosti se podařilo Josefu Rumlerovi přivést dva sovětské vojáky, kteří se zachránili po sestřelení. Uschováni byli u skláře Kepky. Pak přicházeli další a další. Dva parašutisté – jeden s průstřelem stehna a druhý s těžkým zápalem plic byli schováni a ošetřováni u Alexandry Hanzlíkové ve Šlapanicích a mnou léčeni.“ Dva partyzáni, umístění v rodině Rumlerově a prozrazení ve škole malým chlapcem, byli okamžitě přivedeni do ordinace Dr. Kafky a po setmění přemístěni na samotu **do mlýna u Kamenice k p. Perníčkovi, další do Dřínova k Lichtenbergovým** apod.

Můj otec byl za Heydricha 3.11.1941 na Pankráci popraven.

Dále Dr.Kafka chválí obětavou práci Al. Hanzlíkové i další Rusky Niny Kalousové – ta dojížděla až na Kladno, popisuje péči o skupinu sovětských vojáků v lesíku mezi Kamenicí a Vraným. Potvrzuje i celkový počet 33 uschovaných sovětských vojáků ke konci války – *v jiných materiálech je uváděno 34 nebo 38.*

Rok 1945. „ Začátkem tohoto roku na výzvu zahraničního rozhlasu jsem navázal spojení s představiteli komunistů a soc.demokratů (Ant.Halíř a Dr. Faigl) a svolal jsem do ordinace ilegální národní výbor. Jeho členy byli Fr. Mikyška, Jos. Rumler a Dr.Kafka.

Svým složením vyhovoval tak, že po převzetí městského úřadu 5.5.1945 fungoval ve stejném složení až do voleb r.1946. bezpečnostním referentem byl zvolen Fr. Mikyška, který tehdy úřadoval na městské správě a byl o všech úředních nařízeních dobře informován.

Mezitím se nám podařilo navázat spojení s ilegálními skupinami v okolí. Josef Raichl byl napojen na Slaný, jiný člen Mšené Lázně a Martiněves na Prahu. V té době Josef Rumler s menší skupinou lidí získal výměnou za potraviny zbraně od maďarských vojáků, kteří byli s lazaretním vlakem v železniční stanici ve Zlonicích.

Skupina poschovávaných sovětských vojáků byla organizována tak, aby mohla být kdykoliv svolána, což se brzy stalo. Na základě neurčitých a pravděpodobně předčasných zpráv byla ve Slaném domluvena akce proti tamní německé vojenské posádce. Proto byla svolána celá skupina 33 sovětských vojáků a zasvěcení členové naší skupiny do bytu pí. Jirkovské na 4. 5. 1945. Na této schůzce byly názory na

tuto akci nejednotné. Po výkladu četnického strážmistra Hroška z Vraného a spojky z Martiněvsi, že tato akce není ilegálními výbory potvrzena, bylo od akce upuštěno.

Dne 5.5.1945 dopoledne po 10.hodině Josef Rumler se sovětskými soudruhy chodili po zlonických ulicích s čs.vlajkou a stříleli do vzduchu. Po chaotických zprávách jsem zavřel ordinaci, svolal ilegální národní výbor a k polednímu jsme se odebrali na městský úřad. Podle předem dohodnutých funkcí převzal ilegální národní výbor správu města. Slavnostní převzetí úřadu se uskutečnilo vztyčením čs.vlajky na náměstí kolem 13.hodiny. Při tomto slavnostním aktu jsme poprvé zaslechli v radiu zoufalé volání Prahy o pomoc. Zabrali jsme ve mlýně ve Zlonicích auto na dřevoplyn, sestavili z dobrovolníků četu o 44 mužích a vyjeli jsme ku Praze. Byl jsem velitelem a Fr.Mikyška byl mým zástupcem.

Ve Zlonicích převzal velení **mjr. Vomáčka** a mjr. Keller, kteří se sovětskými a zlonickými dobrovolníky prováděli úspěšnou obranu Zlonic a odzbrojování německých jednotek.

Ještě doplním jména těch, kteří se také starali o příslušníky sovětské armády a dosud nebyli uvedeni: ve Zlonicích prap.četnictva **Frant. Chrastil, Václav Sadil, Frant. Veselý, Miroslav Kalous**, ve Šlapanicích **Josef Mat'ocha, Frant. Korous**, v Jarpicích **Bedřich Klečka a Jindřich Jukl**, v Kamenici **Jaroslav Černý**, v Kmetiněvsi **Ferdinand Kovrzek**,..

Další dobrovolníci se na auto nedostali. Pokoušeli se tedy dostat do Prahy vlakem - např.Oldřich Dukát, ale před Prahou byly vlaky zastaveny.

Ze Zlonic jsme vyjeli ve 14 hodin, ozbrojeni jen čtyřmi pistolemi. Ihned za Zlonicemi jsme potkali vůz tažený koňmi, ve kterém byli němečtí civilisté a poručík letectva. Vůz jsme obstoupili a hledali zbraně. Získali jsme dva automaty, čtyři pistole, ruční granáty a střelivo. V obci Nabdín jsme potkali kolonu vystěhovalců asi jeden kilometr dlouhou s vojenským doprovodem. Po krátké přestřelce se vojenský doprovod vzdálil a my získali při prohlídce vozů lehký kulomet se střelivem, 20 pušek, 6 samopalů, pistole a granáty. *(Popis cesty přes Velvary a další příhoda nejsou z textu úplně jasné, proto jsou vynechány.)*

Na okraj Prahy do Suchdola jsme přijeli v 16.30. tam byla první barikáda, proto jsme tam nechali auto. Na příkaz velitele barikády jsme provedli ozbrojený průzkum směrem k Podbabě a dál až k viaduktu na vlečce z bubenečského nádraží. Tam jsme se na žádost poručíka čsl.armády ujali akce zlikvidovat střelbu v Letecké ulici (později Jugoslávských partyzánů). Díky dobré práci střelce Tomáše Jaroše a za cenu zranění pěti z naší čety se akce podařila. V domě čp.17 nám otevřeli, takže jsme jim naše raněné po ošetření mohli svěřit.

Týž poručík mě žádal, abych zaútočil ještě na francouzské gymnázium, odkud stále padaly výstřely. V té době se k nám připojilo 12 dobrovolníků z Kralup, takže jsme se mohli rozdělit. Už se šerilo. Fr.Mikyška vedl polovinu čety podél Výzkumného zemědělského ústavu, kralupské družstvo z pravé strany a já zbytek čety středem, příkopem podél silnice. Na všechny tři skupiny bylo stříleno z kulometů a automatických zbraní. Našemu kulometčíkovi se zasekl kulomet, oprava se nedařila a nás zraňoval šterk, který létal do vzduchu. Museli jsme po jednom pod krycí palbou doběhnout do bezpečí. Kulomet se pak podařilo opravit, ale už byla tma. Vrátili jsme se i z raněnými do Podbaby. Ochotně nám je zavezli do lazaretu v Suchdole – tam jsem je předal slovenskému lékaři. My jsme ve škole v Suchdole dostali polévku a poskytli nám přístřeší.

Dne 6.5.1945 jsme se za rozbřesku opět přesunuli k viaduktu u bubenečské sladovny, kde se stavěla barikáda. Dali jsme se k dispozici velícímu npr.a velitelství Vašek. Dostali jsme rozkaz zlikvidovat střelce z vil na Babě. Pod palbou z našeho kulometu jsme se mohli k vilám přiblížit a prohledat je. Pak jsme podle rozkazu provedli ozbrojený průzkum území a navázali spojení s další skupinou dobrovolníků. Po setmění byla celá naše četa rozestavěna po úseku od bubenečského nádraží až po sladovnu jako noční stráž. V půlnoci jsme dostali polévku. Po půlhodině jsme byli vysláni k zajištění části Stromovky za bubenečským nádražím, kde hrozil nápor německých vojáků.

Dne 7.5.1945. Ihned po ránu začala střelba z pravé strany. Byli jsme vysláni na průzkum. Začal boj o sladovnu. Přes noc se dostala do rukou německé posádky, která držela rukojmí. Po prudké přestřelce bylo dojednáno, že pustí naše lidi za volný odchod do francouzského gymnázia. Těžce byl raněn jeden pražský student – musel jsem ho protáhnout do bezpečí kanalizací. Než jsem se vrátil k četě, vyčistil okolí sladovny můj zástupce Mikyška s dvaceti muži. Po poledni jsme dostali hlášení, že Vlasovci tlačí Němce od Horoměřic směrem na Hanspaulku. Když jsme tam dorazili, vyřítilo se auto německého Wehrmachtu obsazené vojáky s civilistou na stupačce. Zběsile pálili na všechny strany z rychlopalných zbraní – pak sestřelili civilistu a zase zmizeli. Střelbou byl těžce zraněn náš Borovička. Střelba nám byla znemožněna z obavy o civilistu. Zato naši osvědčení bojovníci Šťastný, Vágner, Haisman a Hájek vyčistili během hodiny terén kolem staré cihelny za sladovnou. Ze 7.5.na 8.5.jsem byl velitelem poslán na noční stráž k bubenečskému nádraží, kde hrozil po odjezdu obrněného vlaku Orlík výpad SS ze Stromovky.

Dne 8.5.1945 byly naše stráže posíleny pražskými spolubojovníky. V noci a k ránu byl prostor nádraží ostřelován, proto jsme dostali rozkaz tento prostor vyčistit. Stříleli po nás z vil, obsazenými německými vojáky a civilisty. Za svítání jsme byli posíleni pancéřovým vlakem. Zlonická četa, pojmenovaná spolubojovníky „Černí ďáblové“, se tu v boji vyznamenala: tři naši ozbrojení pozorovatelé byli na náspu, zjišťovali místa odporu, z vlaku po dohodě bylo vystřeleno na německou pozorovatelnu a pak jsme postupovali od domu k domu a ostřelovali je tak dlouho, dokud nevyvěsili bílou vlajku.

Největší službu nám tu prokázal kulometčík Skolil a Miroslav Votava se svým pancéřovým děsem.

Na velitelském stanovišti bylo dohodnuto zastavit boj a zajistit dobytý prostor, protože jsme neměli žádné zálohy a navíc to bylo v souladu s nařízením nerušit mírová jednání. Z rozkazu jsem poslal některé spolubojovníky vyčistit domy v ulici Ve Strouhách, odkud se na nás stále střílelo a odpoledne naše mužstvo muselo vyčistit ještě jednu ulici nad nádražím. V noci jsme dostali hlášení o 200 příslušnících SS, kteří postupují Stromovkou. Po zbytek noci jsme byli připraveni.

Dne 9.5.1945 ráno jsme se dozvěděli o bezpodmínečné kapitulaci Německa. Naše četa se ještě dostala do přestřelky s několika příslušníky SS schovanými na bubenečském hřbitově, kteří po kapitulaci nesložili zbraně. Kolem osmé hodiny dojel pod naši barikádu první sovětský tank. Informovali jsme velitele tanku o zbývajícím odporu v našem úseku.

Po vyjednání formalit o propuštění ze svazku 'Vašek' jsme mohli v 16 hodin vyrazit k domovu. Zaměstnanci dejvické vozovny a garáží se svolením vojenského velitele vypravili do Zlonic autobus.“

Naposledy změněno pátek, 03 únor 2012 14:46

Zdroj:

<http://www.zlonice.cz/mestys-zlonice/historie-a-soucasnost/itemlist/user/62-administrator>